Stichting
Dassenwerkgroep Brabant

Digitale **Nieuwsbrief**
Nr. **46** **December 2017**

Uitgave ten behoeve van vrijwilligers en begunstigers van de stichting

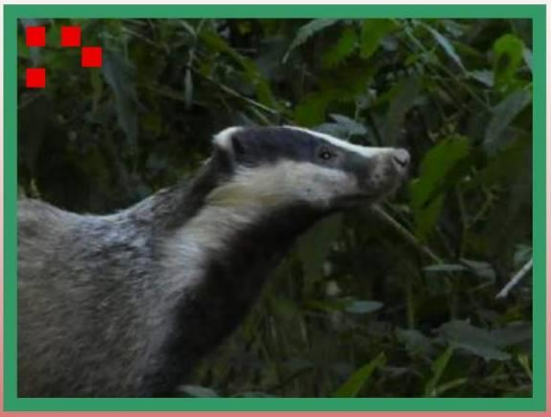

In dit nummer:

Gedachtenwissel

Symposium Biodiversiteit en Leefgebieden

De regenworm nader bekeken

Vergoedingsregelingen

Hoogwatermaatregelen in Oeffelts dassenleefgebied

Kennisdocument Das

Dassen in Best

DA'S GEBEURD

Colofon

Deze Digitale Nieuwsbrief verschijnt vier maal per jaar. Hij wordt via email verspreid onder abonnees.

Aanmelding voor de Nieuwsbrief is mogelijk door een email te sturen aan het redactie-adres.

Uw email-adres wordt uitsluitend gebruikt voor het versturen van deze Nieuwsbrief en niet voor enigerlei vorm van reclame, advertising of werving.

Afmelden kan door een email te sturen aan het redactie-adres onder vermelding van "Afmelding nieuwsbrief".

Redactie-adres:

nieuwsbrief@dassenwerkgroepbrabant.nl

Website: www.dassenwerkgroepbrabant.nl

KvK 17190229

Rabobank Boxmeer

IBAN: NL78RABO 0121.8829.34
(BIC: RABONL2U)

info@dassenwerkgroepbrabant.nl

Stichting Dassenwerkgroep Brabant zet zich in voor de das in Brabant. Zij doet dit onder meer d.m.v. informatieverstrekking en voorlichting, het verzamelen en verspreiden van gegevens en het verrichten van veldwerk.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

In deze rubriek willen we de lezer van de Digitale Nieuwsbrief aan het woord laten. Als je iets te melden hebt, je hebt een leuke anecdote of een vluchtige ontmoeting met een das gehad, schrijf het ons. Ook als je over een bepaald onderwerp van gedachten wilt wisselen of wilt reageren op een artikel in een vorige nieuwsbrief kan dat. Mogelijk leidt dit weer tot een reactie op jouw Gedachtenwissel. Stuur je Gedachtenwissel van maximaal een half A4-tje als Word-document of getypt in een mailtje naar de redactie van de Nieuwsbrief.

Lange adem

Dassenbescherming is een kwestie van lange adem. Bijvoorbeeld als het gaat om het realiseren van wettelijke maatregelen, faunavoorzieningen of schadevergoedings-regelingen. Verder is nog lang niet bij iedereen die bij ruimtelijke ontwikkelingen en werkzaamheden in het veld met de das te maken krijgt duidelijk met welke regelgeving rekening moet worden gehouden. Gebleken is dat dit zelfs voor ervaren ecologen nog geen gesneden koek is.

Maar ook als het gaat om het overtuigen van degenen die de das liever kwijt dan rijk zijn is uithoudingsvermogen vereist. Er zijn nog steeds personen die menen eigen rechter te moeten spelen en dassen het leven zuur maken. Om nog maar niet te spreken over het doden van dassen of het doelbewust compleet vernielen van dassenburchten. En hoewel het niet altijd meevalt lukt het soms om uiteindelijk ook daar een vinger achter te krijgen.

Allemaal zaken waar we ook dit jaar weer te maken hebben gehad, die in deze nieuwsbrief aan de orde komen. En die in 2018 vast niet zomaar als sneeuw voor de zon op zullen lossen.

Redactie Nieuwsbrief

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

Symposium Biodiversiteit en Leefgebieden

Veel Brabanders hebben een bovenmatig grote interesse in alles wat er groeit en bloeit in hun omgeving. Dat bleek weer eens uit het Symposium Biodiversiteit en Leefgebieden, dat op 8 december 2017 gehouden werd in het Provinciehuis in 's-Hertogenbosch.

Het maximum van 375 deelnemers werd al na 6 dagen gehaald, waardoor veel, wat minder alerte, geïnteresseerden achter het net visten. De dag werd geopend door gedeputeerde Johan van den Hout, wat het belang van het symposium extra onderstreepte. Aansluitend kregen de aanwezigen een uiteenzetting van provincieambtenaar Wiel Poelmans, die de ingrijpende wijzigingen uiteenzette op het gebied van natuurbeheer. De kern van zijn betoog is dat veel taken door de landelijke overheid overgeheveld zijn naar de provincies. Geen simpele zaak, dat mag duidelijk zijn.

De rest van de dag kon elke deelnemer presentaties en workshops naar keuze bijwonen. De thema's waren zeer divers en varieerden van mossen tot vlinders en. . .dassen. Op uitnodiging van de organisatie verzorgde de Dassenwerkgroep Brabant een lezing over de verwachte ontwikkelingen rond dassen in Brabant. Voor vrijwilliger Ton Popelier betekende dat een lezing die nu eens niet over het fascinerende dagelijkse leven van de das ging. Op basis van hetgeen een das nodig heeft (burchtlocatie, foerageergebied en verbindingen in het landschap), gaf hij een inschatting waar dassen in de komende jaren te verwachten zijn. Historische informatie van dassenburchten maakt duidelijk dat we hier absoluut niet van doen hebben met een "invasieve exoot", maar met een oer-Brabantse diersoort, die met een succesvolle comeback bezig is. Onvermijdelijk leidt de groeiende dassenpopulatie tot conflicten met de meest dominante soort, de mens, waarvan de populatie ook nog steeds toeneemt. Helaas valt een slinkende acceptatie voor de das bij bepaalde bevolkingsgroepen te constateren. Alle reden dat vergoedingsregelingen hier op aangepast worden, waarover meer te lezen valt in deze nieuwsbrief.

Dassenwerkgroep Brabant

De lezing werd enthousiast ontvangen en trok zelfs de aandacht van de politiek. Steun vanuit die hoek kan de das in de nabije toekomst beslist gebruiken. Want dat deze sympathieke diersoort opnieuw het slachtoffer wordt van de menselijke expansiedrift, kunnen we absoluut niet accepteren.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

De regenworm nader bekeken

De onlangs aan de Universiteit van Groningen gepromoveerde Jeroen Onrust heeft jarenlang onderzoek gedaan naar regenwormen en hun aanwezigheid in grasland. De conclusies uit zijn onderzoek geven wat meer duidelijkheid over de verschillende wijzen van landbouwkundig gebruik in relatie tot de regenworm en de vogels die ervan leven. Maar ze zeggen ook iets over wat dit voor de dassen betekent die foerageren op deze landbouwgronden.

Regenwormen zijn grofweg te verdelen in twee categorieën: de rode en de grijze regenwormen. Rode regenwormen leven in de grond en komen ook bovengronds, bijvoorbeeld om zich te voeden met blad en grassprietjes. De grijze regenworm blijft echter zijn gehele leven onder de grond en leeft daar van half verteerd materiaal. De rode regenworm blijkt niet tegen drijfmest te kunnen. Drijfmest is een mengsel van vaste mest en vloeibare mest (gier). De grijze wormen kunnen wel tegen deze drijfmest. Daar waar drijfmest wordt gebruikt komen bijna geen rode regenwormen voor. Dit is slecht voor de boer, omdat die gebaat is bij een goede bodemstructuur en verteringsproces van organisch materiaal. Maar het is ook slecht voor de das.

Maaginhoud van een das bij zijn burcht

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Eerder onderzoek wees al uit dat dassen voornamelijk leven van de dikke rode wormen (vooral de lumbricus terrestris). Dat is dus goed te verklaren omdat de grijze regenwormen veel minder gemakkelijk te bemachtigen zijn. En waarom zou een das meer moeite gaan doen dan nodig is, terwijl die grijze regenwormen ook nog eens veel kleiner zijn en hij er dus veel meer van moet eten. De das gaat 's avonds op jacht naar regenwormen. Als het vochtiger wordt komen de rode regenwormen (gedeeltelijk) uit de grond om grassprietjes en blad te verzamelen en in de grond te trekken. De das ruikt en hoort hem daarbij en valt hem als het ware aan, grijpt hem met z'n tanden vast en trekt hem uit de grond. De das wordt tenslotte niet voor niets het grootste landroofdier van Nederland genoemd! Bekend was al dat dassen met name foerageren op grasland, omdat daar meer regenwormen voorkomen dan in bijvoorbeeld akkers. Kort gras heeft de voorkeur omdat de pieren daar makkelijker te pakken zijn, maar ook omdat de das dan minder opvalt door geluid en beweging, wat er voor kan zorgen dat de regenworm zich bliksemsnel terugtrekt.

Een in 2010 uitgevoerd onderzoek toonde al aan dat qua aantal en gewicht de meeste regenwormen voorkomen in begraasd, extensief beheerd grasland, gevolgd door bemeste percelen met snijgras en daarna op ruime afstand akkers. Een verbijzondering naar soort wormen is daarbij niet gemaakt. Nu aangetoond is dat in snijgras - dat meermalen per jaar bemest wordt door middel van injecteren van drijfmest - vrijwel geen rode regenwormen voorkomen, blijkt eens te meer dat deze vorm van landbouwkundig gebruik voor de das weinig te bieden heeft. Het opbrengen van ruige stalmest als bemesting heeft veruit de voorkeur.

"Door meer ruige mest te verspreiden over het land, kan een boer ook zichzelf helpen", zegt Jeroen Onrust. Met ruige mest heeft een boer veel minder kunstmest nodig, omdat het dankzij de wormen veel beter in de grond wordt opgenomen."

Een interview met Jeroen Onrust voor Vroege Vogels is te beluisteren op:
https://vroegevogels.bnnvara.nl/nieuws/rode-regenworm-helpt-boer-en-natuur

Onderzoeker Jeroen Onrust (Foto: Lars Soerink)

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

Vergoedingsregelingen

Omdat er veel onduidelijkheid over is willen we hierbij nogmaals een overzicht geven van de (schade)vergoedingsregelingen die in de provincie Noord-Brabant van toepassing zijn in geval van dassenschade.

Omdat de provincies het bevoegd gezag zijn stellen de provincies ieder afzonderlijk jaarlijks vast welke schade op welke manier vergoed wordt. De uitvoeringsinstantie die landelijk voor alle provincies de schademeldingen in behandeling neemt en de schade vergoedt is BIJ12. Daar dient de schade dan ook gemeld te worden via de website www.faunaschade.nl.

Dassenovereenkomsten

Aan grondeigenaren die schade ondervinden aan hun gewassen omdat hun percelen grenzen aan een of meerdere dassenburchten is de mogelijkheid geboden om een "dassenovereenkomst" voor 5 jaar af te sluiten. Daarbij wordt door BIJ12 een te verwachten schadebedrag vastgesteld voor de komende 5 jaar. Jaarlijks wordt een deel van het schadebedrag uitgekeerd. Toen in 2015 de bestaande overeenkomsten afliepen is besloten dat alle grondeigenaren waarvoor in 2015 een dassenovereenkomst bestond, begin 2016 zouden worden benaderd. Deze grondeigenaren hebben de mogelijkheid gekregen om voor een periode van 5 jaar, van 2016 tot en met 2020, opnieuw een overeenkomst af te sluiten. Verder zijn alle grondeigenaren benaderd aan wie in 2014 én 2015 een schadebedrag is uitgekeerd. Ook deze grondeigenaren hebben de mogelijkheid gekregen om voor deze periode van 5 jaar een overeenkomst af te sluiten. Voor overige eigenaren, zoals degenen die sinds kort een dassenburcht op of grenzend aan hun perceel hebben, is tot op heden geen dassen-overeenkomst mogelijk. Ook voor hen die in het verleden wel schade hadden maar deze niet geclaimd hebben is geen overeenkomst mogelijk.

Een zomerburcht in een maisperceel kan leiden tot schade

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Zelfs in toekomstige gevallen is helaas niet voorzien. Maar dassen zitten gelukkig niet stil en zijn aan een opmars bezig, dus deze situaties zullen zich beslist voordoen. Er is bij de Dassenwerkgroep Brabant al een aantal gevallen bekend. De grondgebruiker kan nog wel een vergoeding aanvragen voor geleden schade, maar komt niet in aanmerking voor een vergoeding voor het gedogen van de das en de aanwezigheid van de burcht. En dat terwijl hij ook door de aanwezigheid schade aan het perceel en derving van inkomsten ondervindt. We moeten er niet aan denken wat hiervan de mogelijke gevolgen kunnen zijn. Het zou niet de eerste keer zijn dat een dassenburcht wordt vernield en de erin levende dassen gedood. Uiteraard moet het ook in nieuw ontstane gevallen mogelijk zijn om zo'n overeenkomst af te sluiten. De aanwijzing tot beschermde soort is immers ook een overheidsmaatregel. We dringen er bij de provincie op aan dat op zeer korte termijn dit mogelijk wordt gemaakt.

Vergoeding gewasschade
Als er geen dassenovereenkomst is afgesloten maar wel sprake is van gewasschade kan een grondgebruiker in aanmerking komen voor een vergoeding van de geleden schade. In dat geval dient de gedupeerde een aanvraagformulier (Verzoekschrift Faunaschade) in te dienen. Een taxateur van BIJ12 komt ter plekke de schade opnemen.

Het Faunafonds gaat pas over tot het uitkeren van een schadebedrag als de schade meer is dan € 50,-. Als bij taxatie blijkt dat de schade is toe te schrijven aan meerdere diersoorten, b.v. das én ree, dan brengt het Faunafonds € 250,- in rekening. De reden hiervoor is dat voor ree een eigen risico geldt, in dat geval wordt dus € 250,- in mindering gebracht op het uit te keren bedrag. Voor dassen geldt in Noord-Brabant géén eigen risico. Dit in tegenstelling tot de meeste andere provincies. Waarvoor hulde aan GS. Maar sinds 1 oktober 2014 hanteert BIJ12 een behandelbedrag van € 300,- per aanvraag, voordat de aanvraag tot vergoeding van schade aan landbouwgewassen in behandeling wordt genomen. Dit bedrag wordt niet verrekend met een eventuele vergoeding. Agrariërs zouden zelf schade aan hun gewassen door beschermde inheemse diersoorten moeten voorkomen en beperken. Het voorkomen en beperken van schade door dassen is echter nagenoeg onmogelijk. De meeste schade door dassen wordt veroorzaakt in maispercelen en het is in de praktijk gewoonweg ondoenlijk om deze percelen vrij te houden van dassen zonder daarbij een overtreding van de Wet Natuurbescherming te begaan. Daarom heeft de provincie Noord-Brabant, die zich profileert als dasvriendelijke provincie, in 2015 besloten om het behandelbedrag van € 300,- in geval van dassenschade volledig terug te storten.

Tot onze grote verbazing bereikte ons op 5 september 2016 het bericht dat de provincie de regeling voor restitutie van het behandelbedrag voor geheel 2016 niet heeft verlengd. De reden is dat de vergoedingen een soort verzekering zouden zijn waar geen premie voor wordt betaald. Dat het anders ligt, namelijk dat de vergoeding een schadeloosstelling is voor schade veroorzaakt door een beschermde soort, heeft de Dassenwerkgroep Brabant in een gezamenlijke brief met de ZLTO, op 13 oktober 2016 duidelijk gemaakt aan Gedeputeerde Staten. Gedurende 2017 is er nog steeds sprake geweest van een behandelbedrag. En tot dusver heeft ons ook nog geen bericht bereikt dat het behandelbedrag voor 2018 van de baan zou zijn. We blijven ons hier echter hard voor maken en er bij de provincie op aandringen!

Voor het online indienen van een Verzoekschrift Faunaschade ga naar: www.faunaschade.nl en klik op "Ik ben grondgebruiker".

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

Hoogwatermaatregelen in Oeffelts dassenleefgebied

Op diverse plaatsen langs de Maas, zowel in Limburg als in Noord-Brabant, voert Rijkswaterstaat projecten uit om overstromingen in de toekomst te voorkomen. Dit is een grote variatie aan maatregelen, zoals het weghalen van begroeiing, graven van nevengeulen, verhogen van dijken en het verbreden van het winterbed in het zogenaamde Deltaprogramma Maas.

Bij Oeffelt, daar waar de provinciale weg N264 de Maas passeert richting Limburg, is een barrière aanwezig in de vorm van het wegtalud, dat bij hoogwater het water opstuwt. Deskundigen hebben berekend dat door het weghalen van een deel van dit talud en het verlagen van de bodem (weerdverlaging) bij piekhoogten een waterstandsdaling van maar liefst 21 centimeter bereikt kan worden. De waterstandsverlaging werkt bovenstrooms tot aan Venlo door. De maatregel heeft de naam "Opheffen Flessenhals" gekregen. De provincie Noord-Brabant is trekker en verantwoordelijk voor de uitvoering van dit project.

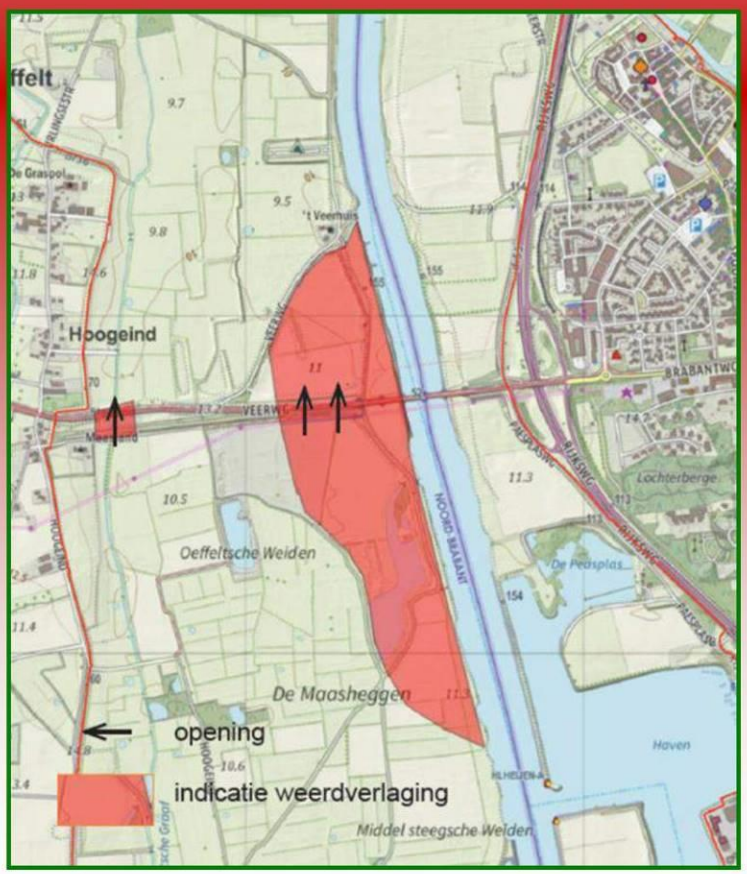

Het betreffende gebied is rijk aan cultuurhistorische (maasheggen en voormalig spoortraject Duits Lijntje) en ecologische waarden. In de jaren 1980 was dit het gebied waar zich de laatste tientallen dassen, overblijvers van een gedecimeerde populatie, wisten te handhaven. Vanuit dit gebied is de das vanaf dat moment weer geleidelijk aan een opmars begonnen richting andere delen van Brabant.

Momenteel spelen in het gebied diverse ontwikkelingen. Zo is er de laatste jaren veel aandacht voor recreatie. En sinds jaar en dag vindt er kleiwinning plaats voor de plaatselijke steenfabriek. Door deze kleiwinning zijn grote delen van het gebied verlaagd en

Het project in beeld

zijn veel van de eeuwenoude heggen verdwenen. En omdat de honger naar bouwmaterialen voor onze huizen en andere gebouwen nog steeds niet gestild is, blijft dit proces maar doorgaan. Recent is circa 30 hectare dassenleefgebied weggevreten door de graafmachines. Wat ervoor teruggekomen is, is een verlaagd gebied dat voornamelijk bestaat uit zand en dus ongeschikt is voor regenwormen, het stapelvoedsel van de das. Bovendien is de waterstand er zo hoog dat de favoriete prooi van de das, de regenworm met de fraaie naam lumbricus terrestris, er niet kan leven. Deze regenworm heeft namelijk een grondlaag van circa 80 centimeter nodig tussen grondwater en maaiveld om niet te verdrinken of te bevriezen. In deze grondlaag maakt de regenworm verticale gangen waarin hij op en neer "pendelt". Hij wordt dan ook wel pendelaar genoemd. Bovendien groeien er geen heggen meer op de afgegraven delen, wat nog eens een verdere verschraling betekent van het voedselaanbod voor de das. En wat tot een aanzienlijke afname van de beschutting heeft geleid.

De flessenhals-maatregel komt hier nog eens bovenop. Deze houdt een verdere vermindering in van het voedselaanbod voor de das. Het maaiveld zal over zo'n 40 hectare worden verlaagd. Ook zal er bij de maatregel rekening gehouden moeten worden met de dassenburchten in het gebied; drie dassenfamilies hebben er hun territorium.

De Dassenwerkgroep Brabant is gevraagd om mee te denken over het project. Wat ons betreft is een verdere verschraling van het dassenleefgebied niet aan de orde. Er is al teveel verdwenen en dat zal eerst teruggebracht moeten worden. Ons voorstel is daarom om het door de kleiwinning aangetaste gebied op te hogen met circa 1 meter en het oorspronkelijke heggenpatroon terug te brengen. Uiteraard komt daar de compensatie van de maatregelen in het kader van het "Opheffen Flessenhals" nog bovenop. Hopelijk kan nu eindelijk met vereende krachten nog een stukje hersteld worden van wat er in het (nog niet eens zo verre) verleden verdwenen is.

Voor meer informatie over het project zie:
https://www.brabant.nl/subsites/flessenhalsoeffelt.aspx

Het gebied in oktober 2007 . . .

. . . en in december 2017

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

Kennisdocument Das

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Een belangrijk document bij het bepalen van de gevolgen van ruimtelijke ingrepen voor de das met het oog op deze nieuwe wet is het Kennisdocument Das. Omdat ons gebleken is dat dit document bij nog lang niet alle belanghebbende instanties bekend is volgt hier een korte beschrijving.

Als hulpmiddel bij het bepalen van effecten van ruimtelijke ingrepen (woningbouw, aanleg van wegen, bedrijven, etc.) op beschermde diersoorten zijn in het verleden door het Ministerie van Economische Zaken voor een aantal beschermde soorten de zogenaamde soortenstandaards opgesteld. Deze bevatten nuttige informatie bij het bepalen van de effecten van een ingreep op een soort en de maatregelen waarmee deze effecten kunnen worden verminderd of voorkomen. In 2014 is de Soortenstandaard Das gepubliceerd. Aan de samenstelling hebben deskundigen op het gebied van de das meegewerkt, zoals Das&Boom en dassenwerkgroepen, waaronder Dassenwerkgroep Brabant.

Vanwege de invoering van de nieuwe Wet Natuurbescherming moesten de soortenstandaards worden aangepast. Er is tevens voor gekozen om de naam soortenstandaard te wijzigen in kennisdocument. Onder deze nieuwe wet ligt de bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor het overgrote deel bij de provincies. BIJ12, de uitvoeringsorganisatie die de 12 provincies ondersteunt op het gebied van o.a. natuurbeleid , beheert de kennisdocumenten.

Bij de kennisdocumenten hoort een juridisch kader dat geraadpleegd kan worden via https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-022-Juridisch-kader-kennisdocumenten-1.0.pdf

In juli 2017 is het Kennisdocument Das verschenen. Bij de samenstelling is zoals gezegd de soortenstandaard das als basis gehanteerd, maar daarover aan het eind van dit artikel meer. Het Kennisdocument Das is van belang voor initiatiefnemers, degenen die

ruimtelijke ingrepen gaan uitvoeren. Maar ook voor het bevoegd gezag, bijvoorbeeld de provincie, die de effecten van een ruimtelijke ingreep moet beoordelen en ontheffingen verleent. In het Kennisdocument Das wordt ingegaan op ecologisch onderzoek dat uitgevoerd dient te worden, bijvoorbeeld om de aan- of afwezigheid van de das in het plangebied aan te tonen.

In het Kennisdocument Das wordt verder ingegaan op de (verbods)bepalingen uit de Wet Natuurbescherming en hoe hiermee dient te worden omgegaan. Zo zijn de vaste voortplantings- en rustplaatsen van de das beschermd. Dit kunnen bewoonde en (tijdelijk) onbewoonde burchten, maar bijvoorbeeld ook (vlucht-)pijpen zijn. In dat verband speelt het begrip functionele leefomgeving een belangrijke rol. De functionele leefomgeving van een vaste voortplantings- en rustplaats wordt omschreven als "de omgeving die nodig is om een burcht voor de betreffende functie waarvoor hij gebruikt wordt te laten functioneren". Een burcht kan bijvoorbeeld alleen succesvol als voortplantingsplaats functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit (foerageergebied) aanwezig is om jongen groot te brengen, en als er voldoende rust is. Verder moet het foerageergebied goed en ongestoord bereikbaar zijn vanuit de burcht. Het gehele territorium van een dassenfamilie kan worden beschouwd als functionele leefomgeving. Ook de wissels van een burcht naar foerageergebied zijn van belang voor het succesvol kunnen functioneren van de burcht als vaste voortplantingsplaats of rustplaats.

Het Kennisdocument Das geeft aan welke veel voorkomende activiteiten een negatief effect op de das kunnen hebben en welke maatregelen genomen kunnen worden om die effecten te verzachten (mitigeren) of teniet te doen (compenseren). In bepaalde gevallen zal dit niet mogelijk zijn en zal een ontheffing moeten worden aangevraagd voor het uitvoeren van de activiteiten. Het bevoegd gezag, de provincie, beoordeelt bij een ontheffingsaanvraag of door een ruimtelijke ingreep de gunstige staat van instandhouding van de soort in het geding komt en of de meest bevredigende oplossing is gekozen. Het is aan het bevoegd gezag om te bepalen op welk niveau (lokaal, regionaal, landelijk) de gunstige staat van instandhouding beoordeeld moet worden.

Zoals gezegd is het Kennisdocument Das afgeleid uit de Soortenstandaard Das. Bepaalde delen zijn weggelaten, andere toegevoegd of gewijzigd. Hierbij is van de kennis van de (lokale) dassenwerkgroepen die bij de samenstelling van de Soortenstandaard Das betrokken waren, geen gebruik gemaakt. Zo kon het voorkomen dat een aantal feitelijke onjuistheden in het kennisdocument zijn terechtgekomen. Inmiddels is door BIJ12 toegezegd dat bij de eerstvolgende update van het document ook deskundigen "uit het veld" zullen worden betrokken.

Voor iedereen die te maken heeft met ecologisch onderzoek bij ruimtelijke ontwikkelingen in (mogelijk) dassenleefgebied is dit verplichte literatuur om te komen tot een juiste afweging van wat wel en niet toegestaan is. En om vast te stellen welke maatregelen in welke situatie genomen dienen te worden.

Het Kennisdocument Das is te raadplegen via
https://www.dassenwerkgroepbrabant.nl/bestanden/BIJ12-2017-003-Kennisdocument-Das.pdf

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Dassen in Best

In een vorige nieuwsbrief schreven we over meldingen van dassen in het natuurgebied De Mortelen, tussen Boxtel en Oirschot. Het vermoeden bestaat dat het gaat om dassen die eerder werden uitgezet in Oisterwijk of zelfs hun nakomelingen.

Maar al langer is de Dassenwerkgroep Brabant er van overtuigd dat dassen verder "doorgestoten" zijn naar het westen dan gedacht. Een recent verkeersslachtoffer op de A58 bij Oirschot voedde die gedachte. Daar is intussen nieuw bewijs aan toegevoegd in de vorm van opnames van een cameraval. Dit keer van een das op een boerenerf op de grens van Best en Oirschot. Met wat speurwerk werd de burcht van dit dier gelokaliseerd op een natuurterrein van een particulier, die de das gunstig gestemd is. Beetje bij beetje trekken dassen verder op naar het westen, ondanks snelwegen en kanalen als bijna onneembare barrières. Wij houden de lezers van deze nieuwsbrief op de hoogte van hun vorderingen.

Natuurgebied de Mortelen

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

DA'S GEBEURD

In deze rubriek komen berichten aan bod over kleine en/of grotere voorvallen die gespeeld hebben binnen het werkgebied van de Dassenwerkgroep Brabant.
Heb je zelf iets te melden…??? Laat het ons weten!!

In de kijker

Zoals we in deze nieuwsbrief, op onze website en via facebook regelmatig moeten melden vindt nog steeds vernieling van dassenburchten plaats. Degenen die dit doen laten geen briefje achter en maken zich ook niet op een andere wijze bekend. Gelukkig is ons met de komst van de wildcamera een mogelijkheid geboden om wél achter de identiteit van de dader te komen. Zo ondervond een van hen afgelopen najaar.

Vernielde burcht (2017)

In april 2017 trof een van onze vrijwilligers in Gassel een compleet met de grond gelijk gemaakte dassenburcht aan. Afgaand op de sporen was dit kortgeleden met een schop gebeurd. De 7 dichtgemaakte pijpen waren vervolgens keurig aangeharkt, een behoorlijke klus. Van de dader geen spoor. Op de burcht hadden we in 2016 nog twee volwassen en drie jonge dassen waargenomen.

De burcht in goede tijden (2016)

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

In overleg met een BOA (Buitengewoon Opsporings Ambtenaar) en het functioneel parket werd besloten om hier een camera op te hangen. Goed verborgen uiteraard, zodat hij niet op zou vallen. Hoewel degene die de vernielingen pleegde regelmatig terugkeerde om zijn werk te controleren en eventueel te herhalen, lukte het maar niet om hem of haar goed in beeld te krijgen.

Totdat uiteindelijk in augustus, na ruim 4 maanden vergeefs filmen, er overduidelijk iemand met een schop in de weer was. Het bleek een buurtbewoner, die met de feiten werd geconfronteerd. Deze man bekende direct dat hij de burcht had dichtgemaakt en beloofde, kennelijk oprecht ontdaan, dat hij dat nooit meer zou doen.

Soms is het een kwestie van volhouden voordat zo'n zaak kan worden opgelost.

De goed verborgen camera

De burcht blijven we uiteraard wel in de gaten houden.

In de knel

Zoals de meeste Brabantse gemeenten heeft Boxtel behoefte aan nieuwe woningen. Al jaren geleden liet de gemeente haar oog vallen op een uitbreidingslocatie voor nieuwbouw, maar nu worden de plannen serieus doorgezet.

Het bouwvlak met de naam Selissen bevindt zich aan de noordgrens van Boxtel en wordt deels begrensd door de A2 en de Dommel. Op het oog heeft dit gebied met wat akkers, weilanden en een (te slopen) kassencomplex weinig te bieden.

Toch hebben dassen daar een ander idee over. Ruim tien jaar geleden zijn dassen vanuit natuurgebied Venrode neergestreken in deze omgeving, op een privé-terrein. Een geluidswal pal tegen de A2 aan leverde een prima plek om de burcht te graven. In de loop der jaren begingen diverse dassen de fatale fout om de A2 rechtstreeks vanaf de burcht proberen over te steken. Na het plaatsen van een raster langs de snelweg werd de situatie veiliger voor de dieren en de weggebruikers. De dassen vonden snel hun weg naar het foerageergebied door het

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale Nieuwsbrief

raster te volgen en via de talud van de Dommel onder de A2 door te gaan. Maar ook direct rond de burcht bleven zij actief, zoals sporen en waarnemingen bevestigden.

In een vroegtijdig stadium werd projectontwikkelaar Van Wanrooij door ingehuurde ecologen geattendeerd op de aanwezigheid van de dassenburcht en de impact op het bouwplan. Het creëren van een brede, rustige verbinding tussen de burcht en het foerageergebied langs de Dommel deed de wenkbrauwen al fronsen. Elke m² grond die voor dassenvoorzieningen wordt bestemd gaat immers ten koste van bouwgrond en betekent dus minder inkomsten voor de projectontwikkelaar. Maar dat is slechts één aspect van de kwestie. Met de bouw van woningen gaat een aanzienlijk deel van het

Ook in de directe omgeving van de burcht zijn dassen actief

Uitzicht over de burchtlocatie en de A2

huidige foerageergebied verloren, waarvoor compensatie gezocht moet worden. Dat is geen eenvoudige zaak omdat de directe omgeving al bezet is door dassenterritoria. Om de zaak nog complexer te maken, voorziet het project in de aanleg van een geluidswand die de woningen moet afschermen voor het verkeerslawaai van de A2. En deze geluidswand lijkt alleen te realiseren door hem dwars door de burcht aan te leggen.

Vanwege de complexiteit van deze kwestie is Das & Boom Advies ingeschakeld. Voor de projectontwikkelaar, die nog nooit eerder met dassen van doen had, lijkt het plan Selissen al bij voorbaat een hoofdpijndossier geworden te zijn.

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Randweg Haps, haastige spoed

Na jaren van politieke discussie en het afwegen van diverse alternatieven kon dit jaar dan eindelijk de schop in voor de omleiding van de provinciale weg N264, de randweg rond Haps. Zoals bij de aanleg van een nieuwe weg te doen gebruikelijk werd een compensatieplan opgesteld om de schade aan de natuur zo veel mogelijk te compenseren.

Op 21 december j.l. werd de weg in gebruik genomen. Er is keihard aan gewerkt, hoe eerder het verkeer de kom van Haps kon mijden, hoe beter het was. Echter, bij een inspectie van de afgesproken compensatiemaatregelen bleek daar maar weinig van te deugen. Zo staan de aangelegde tunnels vol water, hier zal geen dier passeren. Verder zijn een aantal duikers dusdanig aangelegd dat dassen hierdoor zonder problemen de weg op kunnen lopen.

En ontbreken ook nog kilometers aan geleidend raster en aanplant. Een aanfluiting!

Een faunapassage die vol water staat

Zo blijkt eens te meer dat haastige spoed zelden goed is. En dat wéér de natuur op de allerlaatste plaats komt. Zoveel tijd als er in de voorbereiding is gestoken, zo veel ontbrak er in de afwerking. Jammer.

Duiker (met zand) die sloten binnen en buiten het raster verbindt

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Eierdief?

Tijdens een burchtbezoek in de Heeswijkse Bossen vond een vrijwilliger op de burcht een grote verzameling kippen- en ganzeneieren. Sommige kapot gebeten, andere nog heel.

De enige verklaring leek dat een vos deze eieren meegenomen had naar zijn onderkomen. Alleen het grote aantal (meer dan een dozijn eieren) bleef verbazing wekken. Maar soms blijken de zaken toch heel anders te liggen.

Een half jaar later vertelde de bewoonster van een nabijgelegen woonboerderij enthousiast dat zij daar regelmatig dassen, vossen en zelfs een steenmarter op de wildcamera kreeg. Om die dieren aan te trekken, legde zij lokvoer neer, bestaande uit . . . eieren. Van een eierdief was dus helemaal geen sprake!

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Stichting
Dassenwerkgroep Brabant
Digitale **Nieuwsbrief**

Brabant Dassenland

Heense Slikken – De Heen

Bakelse Plas - Bakel

Broekse Wielen - Gassel

Dommelbeemden – St. Oedenrode

© Dassenwerkgroep Brabant